Provincie Noord-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 23 september 2021
Datum GS-besluit : 2 november 2021

Vragen nr. 97

Vragen van **mw. T.K. van Wijnen** (GroenLinks) over toename milieucriminaliteit irt Omgevingswet

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 23 september 2021 door het lid van Provinciale Staten, **mw. T.K. van Wijnen** (GroenLinks), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Afgelopen week berichtte een artikel op de website van Binnenlands bestuur dat milieucriminaliteit door de invoering van de Omgevingswet wel eens toe zou kunnen nemen.

https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/nieuws/omgevingswet-zet-deur-open-voor-milieucrimineel.18312580.lynkx

Dit artikel komt voort uit een recent rapport over dreiging milieucriminaliteit 2021.

GroenLinks heeft daar met zorg kennis van genomen. De gevolgen van milieucriminaliteit kunnen veel schade toebrengen aan natuur en milieu. Ook worden er in het rapport zorgen geuit over de mate van toezicht en grip die relevante diensten kunnen hebben op milieucriminaliteit irt de Omgevingswet. Daarom stellen wij de volgende vragen.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:
Het artikel bericht dat handhavingstrajecten voor Omgevingsdiensten ingewikkelder gaan worden door de invoering van Omgevingswet. Hoe zijn we hierover in gesprek met onze omgevingsdiensten, hoe worden we daar als Staten over geïnformeerd?

Antwoord 1:
Er is continu ambtelijk en bestuurlijk overleg (ook op regionaal niveau) over de uitvoering van de toezichts- en handhavingstaken door de omgevingsdiensten namens ons college. In deze gesprekken wordt ook over de invulling, de prioriteiten en de capaciteit gesproken. Zowel de omgevingsdiensten als de provincie Noord-Holland erkennen dat toezicht en handhaving een aandachtspunt is onder de Omgevingswet (zie verder onder vraag 3) en zijn ook specifiek op dit onderwerp met elkaar in gesprek. De afspraken die we maken met de Omgevingsdiensten worden vastgelegd in uitvoeringsprogramma's en uitvoerings- en

dienstverleningsovereenkomsten. Ieder jaar worden uw Staten over deze programma's en overeenkomsten geïnformeerd.

Handhavingsproblematiek wordt bovendien besproken in het Selectieoverleg Noord-Holland. Onder voorzitterschap van het Functioneel parket zorgt het Selectieoverleg voor afstemming en samenwerking ten behoeve van de regionale invulling van de landelijke en provinciale prioriteiten op het grensvlak van bestuurs- en strafrecht. Handhavingsproblematiek komt halfjaarlijks aan bod bij het overleg tussen de gedeputeerden, de vier directeuren van de omgevingsdiensten in Noord-Holland en de Officier van Justitie van het Functioneel Parket.

Vraag 2:
Hoe evalueert het college onze omgevingsverordening met betrekking tot risico's op milieucriminaliteit die in het rapport Dreiging Milieucriminaliteit 2021 genoemd worden?

Antwoord 2:
Onlangs zijn er meerdere rapporten verschenen over milieucriminaliteit en functioneren het vergunningverlening, toezicht en hanhdaving (VTH)-stelsel. Het gaat hier onder andere om 'Om de leefomgeving' van de Commissie van Aartsen, 'Handhaven in het duister' van de de Algemene Rekenkamer en 'dreiging milieucriminaliteit 2021' van het Openbaar Ministerie. Deze rapporten beoordelen wij in samenhang op de relevantie voor de provincie. De uitkomsten van deze beoordeling worden meegenomen in de uitvoeringsprogramma's, uitvoerings- en dienstverleningsovereenkomsten en de actualisatie van de beleidsnota VTH. In het geval van de bodemtaken, vallen deze onder de Omgevingswet grotendeels onder de bevoegdheid van de gemeenten. Het is voor deze taken aan de gemeenten te monitoren en/of te evalueren.

De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2022 in werking en de Omgevingsverordening Noord - Holland 2022 (OV NH) die als grondslag deze Omgevingswet heeft wordt in de 1e helft van 2022 aan uw Staten aangeboden voor behandeling en vaststelling. De Omgevingswet stelt monitoring van omgevingswaarden verplicht en kent een verplichting tot evaluatie. De evaluatieverplichting is niet nader gespecificeerd en vorm vrij. Op welke wijze dit voor Noord - Holland ingevuld wordt is onderwerp van de doorontwikkeling van de OV NH.

Vraag 3:
Het artikel vermeldt concreet dat toezicht op de bodemketen bemoeilijkt wordt. Hoe kunnen we borgen dat toezicht wel zo is dat we kunnen voorkomen dat gevaarlijke en verontreinigende stoffen in het milieu komen?

Antwoord 3:
Met de invoering van de Omgevingswet komen bodemtaken, die nu nog bij de provincie liggen, onder het bevoegde gezag van de gemeenten. Veelal wordt het toezicht op bodemtaken door de omgevingsdiensten verricht. De Omgevingswet biedt meer ruimte voor regionale verschillen in bodemwetgeving, de toepassing van algemene regels en zelfstandig toezicht door gemeenten. Hierdoor kan er sprake zijn van minder uniformiteit, waardoor toezicht en handhaving bemoeilijkt wordt. De omgevingsdiensten zijn landelijk in gesprek over oplossingen om het toezicht op de bodemketen te borgen. Dit loopt onder andere via de werkgroep ketentoezicht.

Een belangrijk aandachtspunt voor zowel de omgevingsdiensten als de verschillende decentrale bevoegde gezagen is dat de uitvoering van de bodemtaken adequaat gefinancierd blijft. Hierbij zijn zowel provincie als gemeenten afhankelijk van middelen die van Rijk afkomstig zijn. Daarover vindt momenteel landelijke bestuurlijke afstemming plaats.

De provincie onderstreept het belang van samenwerking en kennisdeling tussen betrokken overheden voor borging van het toezicht op de bodemketen onder de Omgevingswet. De provincie werkt mee in een pilot voor een RSP (Regionaal Schakelpunt) bodem en ondergrond. Hierbij werken we aan een vernieuwde structuur voor kennisdeling tussen alle Noord-Hollandse overheden en uitvoeringspartners (provincie, omgevingsdiensten, gemeenten en waterschappen). Dat gaat ons allen in de komende jaren helpen bij de uitvoering van bestaande taken en de aanpak van nieuwe vraagstukken in het bodemwerkveld.

Daarnaast financiert de provincie drie pilots bij de OD NZKG die inzicht dienen te geven in wat er nodig is om ketentoezicht bij onder meer bodem en grondstromen structureel te borgen in de organisatie van de omgevingsdiensten.

Vraag 4:
Een aantal taken met betrekking tot grondstromen wordt naar gemeentes gedelegeerd, brengt dit extra risico's met zich mee tav handhaving en toezicht?

Antwoord 4:
De taken met betrekking tot grondverzet en de toepassing van grond en baggerspecie liggen bij de gemeenten, als bevoegd gezag voor het Besluit Bodemkwaliteit. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft deze taak bij de gemeenten.

Van belang is dat de kennis en kunde bij de omgevingsdiensten goed wordt benut om op een effectieve en efficiënte manier toezichthoudende en handhavende bodemtaken uit te voeren. Vanuit de omgevingsdiensten is het signaal afgegeven naar het Rijk dat toezicht en handhaving nog niet de volledige aandacht krijgt bij de implementatie van de Omgevingswet.

Vraag 5:
Ook wordt gesproken over de relatie tussen de Omgevingswet en de overgang naar de circulaire economie. Hoe kijkt dit college aan tegen de risico's die hier genoemd worden? Hoe kan geborgd worden dat gevaarlijke en verontreinigende stoffen onvoldoende goed verwerkt worden?

Antwoord 5:
Het doel om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben in Noord-Holland is onder de conditie dat hergebruik van grondstoffen op een veilige en onschadelijke manier plaats vindt. Het rapport bevestigt de noodzaak van aandacht houden voor de mogelijke risico's bij de transitie naar een circulaire economie, zoals milieucriminaliteit.

Gegeven de urgentie van hergebruik van grondstoffen is het allereerst van belang om ervoor te zorgen dat schadelijke stoffen niet gebruikt worden in de productie van nieuwe producten. De Europese Commissie werkt momenteel aan het beleidsinitiatief duurzame producten. In de

consultatiefase hebben wij gepleit voor een verbod op het gebruik van (schadelijke) stoffen als deze de mogelijkheid tot hergebruik of recycling beperken.

Daarnaast is het van belang om de kennispositie van medewerkers van de omgevingsdiensten op gebied van circulaire economie te versterken. Daarom helpen wij bij het creëren van een opleiding voor deze medewerkers over circulaire economie en afvalstoffen. In de gehele VTH-keten (vergunningverlening, toezicht en handhaving) moet kennis aanwezig zijn over de mogelijkheden en risico's van hergebruik en recycling van afvalstromen.

Vraag 6:
Het stuk gaat veel in op het belang van kennis van en zicht op criminele activiteiten. Hoe zit dat in Noord-Holland? Hoe organiseren de Omgevingsdiensten dat kennis en toezicht voldoende is en blijft ontwikkelen?

Antwoord 6:

Op tactisch niveau wordt er in Noord-Holland al geruime tijd intensief samengewerkt tussen de handhavingspartners in het Selectieoverleg (zie 1). Het Selectieoverleg functioneert ook als Stuurgroep voor verschillende taak- en werkgroepen die zich met deelonderwerpen bezighouden, zoals de uitwisseling van relevante handhavingsinformatie en kennis. Naast het Functioneel Parket zijn de Omgevingsdiensten in Noord-Holland, de politie eenheden, waterschappen, Rijkswaterstaat en de provincie Noord-Holland vertegenwoordigd. Tijdens het laatste Selectieoverleg (in oktober 2021) is zijn de speerpunten in het dreigingsbeeld milieucriminaliteit besproken. Er is door het Selectieoverleg besloten om de thema's ZZS, Afvalcriminaliteit en bodem extra prioriteit te geven en projectmatig uit te laten werken door het milieuinformatie overleg (MIO) in een meerjarenprogramma.

Op bedrijfsniveau volgen de medewerkers van de omgevingsdiensten, waaronder de BOA's, reguliere bij- en herscholingstrajecten om in voldoende mate te voldoen aan de landelijke kwaliteitscriteria. Het gaat hier onder andere om de opleidingen die door het (Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid) CCV worden aangeboden.

Daarnaast zet ons college de Wet Bibob (Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) in als een preventief bestuursrechtelijk instrument. Bij dreiging van een ernstig gevaar, bijvoorbeeld dat een vergunning wordt misbruikt voor criminele doeleinden, kan de provincie de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken.

Verder heeft ons college de zogeheten Agenda Weerbaar Noord-Holland opgesteld. Hierin werkt de provincie onder andere samen met de 47 gemeenten en de 3 Regionale Informatie- en Expertise Centra (RIEC's) in Noord-Holland. Uit deze agenda moet blijken wat de provincie kan doen om het lokaal bestuur weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit. Ook moet duidelijk worden hoe bestuurders en ambtenaren moeten handelen als zij te maken krijgen met deze vorm van criminaliteit.